

Sarpsborg
kommune

Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
13/08821-5

Dato:
20.01.2014

Svar på høring - Forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven - Leksehjelp, frukt og grønnsaker i skolen og opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse

Sarpsborg kommune behandlet forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven - Leksehjelp, frukt og grønnsaker i skolen og opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse i møte i komite for tjenesteutvikling 13. januar 2014.

Vedlagt oversendes saksutskrift fra behandling av saken.

Med hilsen

Yngvar Eilertsen
Rådgiver

Vedlegg: Saksutskrift sak 13-08821 - Forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven - Leksehjelp, frukt og grønnsaker i skolen og opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse

Saksbehandler: Yngvar Eilertsen, Enhet utvikling oppvekst

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 13/08821-2
Saksbehandler Yngvar Eilertsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Komité for tjenesteutvikling 2011 - 2015	14.01.2014	6/14

Høringsuttalelse - Forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven - Leksehjelp, frukt og grønnsaker i skolen og opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker om oppholdstillatelse

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere: Eva Aarrestad Eriksen

Vedlegg:

Høringsbrev fra KD om forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven
Høringsnotat om forslag til endring i opplæringsloven og privatskoleloven

Sammendrag:

Kunnskapsdepartementet sender ut på høring forslag om endringer i opplæringsloven med forskrift.

Høringsnotatet inneholder følgende forslag til endringer:

1. Endre bestemmelsen om leksehjelp slik at kommunen/den private skolen selv kan bestemme på hvilke(t) trinn i grunnskolen leksehjelpen skal gis.
2. Innføre rett til grunnskoleopplæring og videregående opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse i Norge.
3. Oppheve plikten kommuner og private skoler med rett til statstilskudd i dag har til å gi elevene gratis frukt og grønnsaker.

Det tas sikte på at endringene kan tre i kraft 1. august 2014.

De økonomiske konsekvenser er vurdert separat for hvert av endringsforslagene.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune slutter seg til de foreslåtte lovendringene.

Utredning:

Endre bestemmelsen om leksehjelp slik at kommunen/den private skolen selv kan bestemme på hvilke(t) trinn i grunnskolen leksehjelpen skal gis

Plikten til å tilby leksehjelp ble innført med virkning fra 1. august 2010. Leksehjelp gis i dag som et frivillig tilbud til elever på 1.-4. årstrinn. Det totale tilbudet på 1.-4. årstrinn skal til

sammen være minimum 8 timer hver uke. Hvert årstrinn skal ha minimum en time leksehjelp per uke. Kommunen avgjør hvordan de resterende timene fordeles mellom trinnene.

Forslaget går ut på å endre bestemmelsen om leksehjelp slik at ordningen skal gjelde hele grunnskolen, ikke bare 1.-4. årstrinn, som i dag. Leksehjelpen skal fortsatt ha et samlet omfang på åtte uketimer, men kommunene står fritt til å fordele disse timene på de ulike årstrinnene. Formålet med leksehjelp skal fortsatt være uendret - å gi bedret læringsutbytte, samt å medvirke til å jevne ut sosiale forskjeller.

Sarpsborg kommune har i sine uttalelser støttet forslag om innføring av ordningen og til organiseringen, jfr sak 09/06685 og 10/02598. Skolene i kommunen står i dag fritt til å organisere leksehjelp innenfor forskriftens ramme.

Departementet skriver i sitt høringsnotat: *«At dagens leksehjelptilbud gjelder for 1.-4. årstrinn er blant annet begrunnet i at dette er i tråd med strategien om tidlig innsats for bedre læring. Dette innebærer imidlertid ikke uenighet om at det også er behov for leksehjelp på høyere trinn. Siden det fra høsten 2010 ikke var mulig å gi tilbudet på alle årstrinn, prioriterte man å gi tilbudet om leksehjelp på 1.-4. årstrinn.»*

Det har kommet enkelte innvendinger til dagens leksehjelptilbud, også under høringen høsten 2009 da tilbudet ble foreslått innført. Noen av innvendingene går ut på at tilbudet bør gis på høyere trinn, fortrinnsvis ungdomstrinnet. Begrunnelsen er at behovet for leksehjelp er større på høyere enn på lavere trinn.»

Departementet har vurdert tre forskjellige modeller for organisering:

1. Å tilby de åtte ukentlige timene til leksehjelp fritt på 1.-4. årstrinn slik at ingen av timene bindes opp som et minimum til noen av trinnene. En slik løsning er litt mer fleksibel enn dagens tilbud, men har fortsatt stramme rammer for innretningen.
2. Å fordele fritt de åtte timene på 1.-7. årstrinn. Dette alternativet vil kunne gi ytterligere fleksibilitet.
3. Å la de åtte timene fordeles fritt på 1.-10. årstrinn på bakgrunn av lokale vurderinger av nytte og behov. Dette vil innbefatte ungdomstrinnet, og gi kommunene størst handlefrihet i organisering av tilbudet.

Departementet foreslår at det innføres et leksehjelptilbud der de åtte timene kan fordeles fritt på 1.- 10. årstrinn, alt 3. Dette gir kommunene fleksibilitet og handlefrihet til selv å bestemme innretningen av leksehjelpen på bakgrunn av lokale forhold og vurderinger.

Økonomiske konsekvenser:

Det er fra departementet lagt til grunn at forslaget ikke har økonomiske konsekvenser for kommunene.

Det vil være en utfordring at leksehjelp til elever på høyere årstrinn vil kunne kreve en annen og høyere kompetanse av personalet som gir leksehjelp. Det er i departementets forslag forutsatt at det allerede i finansiering av dagens ordning, er rom for å benytte personale med høyere kompetanse, også pedagogisk personale til dette. *«Kostnadene til en time leksehjelp på barnetrinnet er beregnet til samme kostnad uavhengig av hvilket trinn leksehjelpen gis på. Å flytte (deler av) timene til 5.-7. trinn vil derfor ikke ha noen merkostnader for kommunene. En time leksehjelp på ungdomstrinnet er kostnadsberegnet til om lag det samme som på barnetrinnet (om lag 5 mill. kroner mindre per time). Å flytte (deler av) timene til ungdomstrinnet vil derfor heller ikke ha merkostnader for kommunene.»*

For skolene i Sarpsborg kommune vil det ligge innenfor enhetsleders økonomiske og administrative handlingsrom å organisere tilbudet og vurdere hvilken kompetanse personalet behøver.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune støtter forslaget om at timene kan fordeles på 1.-10. årstrinn. Det er i tråd med prinsippet om kommunal styring av den

praktiske organiseringen av grunnskolen. De samme innvendinger til dagens ordning om behovet for større fleksibilitet har kommet fra grunnskoler i Sarpsborg kommune.

I etterkant av vedtak om endring av opplæringsloven og forskrift, kan det bli aktuelt å vurdere om det skal legges kommunale føringer for hvordan denne ordningen skal være for skolene i Sarpsborg kommune. En slik vurdering vil være i tråd med prinsippet om kommunal handlefrihet og samtidig medvirke til et likeverdig skoletilbud for alle elevene i Sarpsborg kommune.

Innføre rett til grunnskoleopplæring og videregående opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse i Norge

Forslaget tar utgangspunkt i Barnekonvensjonen artikkel 28, som sier at alle barn har rett til gratis og obligatorisk grunnutdanning. FN-komiteen for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter har kritisert Norge for at barn som søker asyl ikke har tilgang til gratis skolegang utover barne- og ungdomsskole. Norge ratifiserte FNs barnekonvensjon i 1991, og siden 2003 har konvensjonen vært en del av menneskerettsloven. Det følger av menneskerettsloven at FNs barnekonvensjon gjelder som norsk lov.

Argumentasjonen om at ungdom mellom 16 og 18 år ikke bør gå ledige mens de venter på å få innvilget opphold, er særlig viktig. Alle barn og unge bør få muligheter til å bygge opp sin kompetanse i form av utdanning.

Forslaget om rett til grunnskoleopplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år og som søker oppholdstillatelse, vil i hovedsak innebære en lovfesting av en ordning som pr i dag eksisterer.

Økonomiske konsekvenser:

Det finnes en tilskuddsordning hvor kommunene gis tilskudd til grunnskoleopplæring for barn og unge asylsøkere mellom 16 og 18 år som bor i mottak og omsorgssenter. Merkostnader ved forslaget om rett til grunnskoleopplæring vil derfor i sin helhet gjelde de som søker familiegjenforening, samt asylsøkere som ikke bor i mottak. Departementet anslår at det vil være snakk om 110 flere elever enn i dag som vil få norskopplæring på landsbasis. Selv om tallene for asylsøkere og familiegjenforeninger i Norge er uforutsigbare, vil dette forslaget innebære beskjedne kostnader for Sarpsborg. I årene fra 2009 til 2013 er det ikke mer enn 3-5 personer i denne aldersgruppen som er bosatt i kommunen.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune støtter forslaget om å innføre rett til grunnskoleopplæring og videregående opplæring for ungdom over opplæringspliktig alder som er under 18 år, og som søker oppholdstillatelse i Norge.

Oppheve plikten kommuner og private skoler med rett til statstilskudd i dag har til å gi elevene gratis frukt og grønnsaker

Departementet foreslår å oppheve plikten kommunen i dag har til å gi elevene gratis frukt og grønnsaker.

Denne ordningen ble innført i 2008. Svar på høring til innføring av ordningen ble behandlet administrativt, jfr sak 08/04153, «*Sarpsborg kommune stiller seg positiv til at ordningen med utdeling av gratis frukt og grønnsaker lovfestes*».

Departementet foreslår å oppheve denne plikten og slik gi skoleeiere og private skoler frihet til å avgjøre om de vil ha en skolefruktordning. Ordningen med frukt og grønnsaker er kostbar, og regjeringen vil prioritere å bruke midlene på andre skoletiltak. Det framgår av høringsnotatet at forslaget ikke er et uttrykk for at departementet mener at daglig frukt og

grønt ikke er viktig i et folkehelseperspektiv. Det pekes imidlertid på andre tiltak som kan være like viktige for elevenes helse. Det vises til:

- Fysisk aktivitet – blant annet ved innføring av tid til jevnlig fysisk fostring på 5.-7-trinn, 76 timer til sammen
- Abonnementsordning for frukt – frivillig ordning som kan benyttes av skolene
- Høsten 2013 ble det opprettet et nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet som skal bidra til å styrke barnehagens og skolenes rolle som helsefremmende og forebyggende arenaer for barn og ungdom.

Sarpsborg kommune mener det viktig å ha et folkehelseperspektiv, også særskilt for elever. Tiltak for fysisk fostring er viktig. Her satses det på forskjellige måter ved de enkelte skolene i Sarpsborg kommune. Enkelte skoler har på eget initiativ innført ordninger med «skolefrokost» og ordninger med skolemat, og lagt til rette for gode sosiale rammer ved spising og storefri.

Økonomiske konsekvenser:

Kommunenes kostnader til ordningen har vært dekket gjennom rammetilskuddet. Disse midlene er for Sarpsborg kommune overført til de skolene som har slik ordning. Dersom ordningen tas bort, vil rammetilskuddet bli redusert og rammen til skolene vil bli redusert tilsvarende. Endringen vil således ikke ha økonomiske konsekvenser for Sarpsborg kommune ut over dette. Det er i kommunebudsjettet for 2014 hensyntatt at endringen vil tre i kraft fra annet halvår.

Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune støtter forslaget om at plikten til å gi elever frukt og grønnsaker oppheves. Det bør ligge innenfor det kommunale handlingsrom å prioritere ressurser og tiltak for å ivareta dette.

Rådmannens innstilling:

Sarpsborg kommune støtter forslag til lovendringer i opplæringsloven og privatskoleloven.

Merknader som framkommer i saksframlegget, vedtas som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse.

Behandling i Komité for tjenesteutvikling 14.01.2014

Følgende hadde ordet ved behandling av saken:

Emil Engeset (H), Fredrik Bjørnebekk (AP), Julia Brännstrøm (FRP), Svein Larsen (AP), Ann-Karin Aarvik (KRF), Line Bunes Olsen (AP), Kai Roger Hagen (FRP)

Representanten Fredrik Bjørnebekk (AP) fremmet på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk venstreparti og Senterpartiet følgende forslag til innstilling:

Fjerne setningene: «*Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune støtter forslaget om at plikten til å gi elever frukt og grønnsaker oppheves. Det bør ligge innenfor det kommunale handlingsrom å prioritere ressurser og tiltak for å ivareta dette.*»

Erstattes med: «*Sarpsborg kommune støtter ikke forslaget om at plikten til å gi elever frukt og grønnsaker oppheves. Gratis skolefrukt er et gjennomevaluert program som viser svært god effekt på elevers konsum av frukt og grønnsaker, både på kort og lang sikt. Evalueringer viser også at tiltaket bidrar til utjevning av sosial ulikhet.*»

Under rådmannens innstilling endres første setning til «*Sarpsborg kommune støtter endringer i opplæringsloven og privatskoleloven, med unntak av fjerningen av plikt*

for kommunen å gi elever frukt og grønnsaker.» Det forutsette videre full finansiering av staten.

Votering

Forslag fra AP, SV og SP ble satt opp mot rådmannens innstilling.

Forslag fra AP, SV og SP ble vedtatt med 6 mot 5 stemmer (mindretallet FRP2, H2, KRF 1)

Vedtak

Fjerne setningene: *«Rådmannen anbefaler at Sarpsborg kommune støtter forslaget om at plikten til å gi elever frukt og grønnsaker oppheves. Det bør ligge innenfor det kommunale handlingsrom å prioritere ressurser og tiltak for å ivareta dette.»*

Erstattes med: *«Sarpsborg kommune støtter ikke forslaget om at plikten til å gi elever frukt og grønnsaker oppheves. Gratis skolefrukt er et gjennomevaluert program som viser svært god effekt på elevers konsum av frukt og grønnsaker, både på kort og lang sikt. Evalueringer viser også at tiltaket bidrar til utjevning av sosial ulikhet.»*

Under rådmannens innstilling endres første setning til *«Sarpsborg kommune støtter endringer i opplæringsloven og privatskoleloven, med unntak av fjerningen av plikt for kommunen å gi elever frukt og grønnsaker.» Det forutsette videre full finansiering av staten.*

Saksutskrift oversendes saksbehandler for ekspedering/oppfølging.

RETT UTSKRIFT

Dato 17. januar 2014

Kathinka Messel
Møtesekretær